

Till Kommunens revisorer

Svar från Socialnämnden – Revisionsfrågor 2025

1. **Fråga:** Hur har nämnden bedömt konsekvenserna av omlokaliseringen av verksamhet från Skillingehus under hösten 2025? Vilken kännedom och bedömning har nämnden om hur flytten påverkat arbetsmiljö, service till medborgarna, kvalitet i verksamheten och samarbetet mellan olika enheter? Har någon riskanalys gjorts med anledning av flytten – i så fall vilka slutsatser har dragits, vilka åtgärder har beslutats, och hur följs dessa upp?

Svar: Under 2025 genomfördes omlokaliseringen av socialförvaltningens verksamhet från Skillingehus till nya lokaler. Åtgärden syftade till att hantera konstaterade arbetsmiljörisker i den tidigare byggnaden och förbättra arbetsmiljön för personal inom myndighet, stab och ledning. Flytten planerades och genomfördes i nära dialog med medarbetarna, med fokus på både arbetsmiljö och verksamhetens kontinuitet. Enligt förvaltningens uppföljning upplevs arbetsmiljön i de nya lokalerna som positiv, där riskbedömningar och anpassningar genomförts kontinuerligt. Medborgarservicen har fungerat väl och verksamhetens kvalitet har bibehållits.

Viss trängsel har inneburit att inte alla haft tillgång till eget arbetsrum. Detta har hanterats genom anpassade placeringar utifrån arbetsuppgifter, och ledningen har också arbetsplats på annan plats. För att stärka den interna kommunikationen har månatliga husmöten införts, samtidigt som praktiska förbättringar i lokalerna pågår. Risk- och konsekvensanalyser gällande ledningens placering följs löpande upp av nämnden. HR har även genomfört en uppföljningsenkät riktad till de medarbetare som tidigare var placerade i Skillingehus.

2. **Fråga:** Hur har nämnden under 2025 följt upp effekterna av arbetstidsdirektivet och ökade kostnader? Vilken bedömning görs av prövade lösningar för att dämpa kostnaderna utan att sänka kvaliteten?

Svar: Införandet av arbetstidsdirektivet (11 timmars dygnsvila), avvecklingen av delade turer och heltid som norm har medfört betydande kostnadsökningar och organisatoriska förändringar. För att minska underskottet har statsbidrag omfördelats, projekt avslutats och vakansprövningen förstärkts. Trots detta prognostiseras ett underskott om cirka 6 mnkr för helåret. Åtgärderna bedöms nödvändiga för att på sikt uppnå en hållbar arbetsmiljö och god kvalitet. IFO/FO och ÄO har parallellt arbetat med effektiv schemaläggning genom en gemensam schemagrupp där chefer och administratörer samverkar för att optimera resurspass. Under året har flera optimerade scheman tagits fram för att använda resurserna på bästa sätt. Arbetet har även omfattat insatser för att främja frisknärvaro och skapa en hållbar arbetsmiljö. En bemanningshandbok, har under året tagits fram och beslutats som ett ramdokument för socialförvaltningen. Den tydliggör schema- och verksamhetsplanering för

chefer, administratörer samt vård- och omsorgspersonal. Syftet är att bemanna med rätt person, rätt kompetens, på rätt plats och vid rätt tid, och handboken ger tydlig vägledning i bemannings- och schemaprocessen.

3. **Fråga:** På vilket sätt har nämnden under 2025 arbetat för att fördjupa samverkan mellan socialtjänst och skola, och vilka erfarenheter har hittills gjorts? Hur ser nämnden på effekterna för barn och unga i behov av stöd – har det blivit någon märkbar skillnad?

Svar: Under 2025 har samverkan mellan socialtjänsten och skolan stärkts i enlighet med den nya socialtjänstlagens intentioner om tidiga och lättillgängliga insatser. Ett förstärkt samarbete med Hälsocenter-familj har etablerats, vilket erbjuder tidiga stödinsatser till barnfamiljer genom samverkan mellan flera aktörer. Samarbetet sker bland annat genom SIP (Samordnad Individuell Plan), som är ett verktyg för att samordna insatser när flera aktörer är involverade kring ett barn eller en ungdom. SIP säkerställer att alla parter har en gemensam plan och tydliga ansvarsfördelningar. Utöver SIP används skolmöten och individuella möten för att skapa en sammanhållen kedja av stöd.

Förbättrade kontaktvägar mellan elevhälsa och socialtjänst har etablerats, vilket har lett till snabbare dialog och ökad samordning. Erfarenheterna hittills visar att arbetet har förbättrat tillgängligheten och skapat bättre förutsättningar för tidiga insatser. Effekterna för barn och unga bedöms vara positiva, även om det är för tidigt att fullt ut mäta långsiktiga resultat.

4. **Fråga:** Hur har nämnden under 2025 arbetat med sina nämndmål i relation till fullmäktiges verksamhetsmål? Vilken bedömning gör nämnden av måluppföljningen hittills, och har några särskilda insatser genomförts?

Svar: Socialnämnden arbetar löpande med att koppla sina nämndmål till kommunfullmäktiges fyra övergripande mål:

1. Hållbar samhällsutveckling
2. Näringsliv, utbildning och sysselsättning
3. Folkhälsa, kultur och fritid
4. Attraktivitet, tillgänglighet, demokrati och trygghet

Under 2025 har nämnden genomfört flera insatser som bedöms bidra till måluppfyllelse, bland annat:

- Kompetensutveckling inom äldreomsorgen för att förbättra munhälsa och för hela förvaltningen även utbildning och följsamhet till hygienrutiner.
- Förbättrad tillgänglighet för medborgare genom brukarråd, förstärkt information och digitala lösningar.
- Brottsförebyggande arbete i samverkan med civilsamhället och andra aktörer.
- Förberedelser för SÄBO 2.0 och omställning enligt den nya socialtjänstlagen, med fokus på förebyggande och tidiga insatser.

Indikatorerna för måloppfyllelse redovisas först vid årets slut, varför nämnden i nuläget inte kan ge en slutlig bedömning. Prognosen är dock att målen kommer att uppnås, baserat på pågående aktiviteter och utvecklingsinsatser.

5. **Fråga:** Vilka beslut och steg har nämnden tagit för att anpassa sig till nya socialtjänstlagen under 2025? Vilka åtgärder planeras för 2026, och hur följs de upp?

Svar: Socialnämnden har genomfört ett omfattande förberedelsearbete inför att den nya socialtjänstlagen träder i kraft den 1 juli 2025. Samtliga enheter har kartlagt sitt nuläge ("skattat läget"), vilket kommer att följas upp igen under 2026/2027. I arbetet har justeringar genomförts i delegationsordning, rutiner och IT-stöd, med särskilt fokus på tillgänglighet, kommunikation och tidiga insatser. Under 2026 fortsätter implementeringen med breddinförande av nya arbetssätt samt strukturerad uppföljning av effekter. Nämnden deltar i SKR:s nationella läroprocess Framtidens socialtjänst, som syftar till att utveckla verksamheten i enlighet med lagens intentioner. Vaggeryds kommun är även ansluten till NUSO – Nationellt Utvecklingsarbete för Socialtjänstens Omställning – ett samverkansinitiativ där kommuner delar erfarenheter och metoder för att stödja en långsiktig och hållbar utveckling av socialtjänsten.

6. **Fråga:** Vilken kunskap har nämnden om hur biståndsbedömda trygghetsboenden påverkat äldres sociala samvaro? Hur bedöms insatsernas bidrag till trygghet och livskvalitet, och har åtgärder eller uppföljningar beslutats för att minska risken för isolering?

Svar: Beslut om Biståndsbedömt boende (BTB) fattas tillsammans med hemtjänstinsatser och följs upp enligt gällande rutiner. Själva BTB-beslutet följs dock inte upp separat. Hyresrätten ligger utanför kommunens ansvar – den enskilde tecknar hyresavtal direkt med hyresvärden, medan kommunens biståndsbeslut enbart omfattar omsorgsinsatser. Vid uppföljning av hemtjänst ställs även frågor om deltagande i sociala aktiviteter. Generellt är brukarna nöjda med sin boendesituation, men risken för social isolering kvarstår, särskilt bland personer med nedsatt rörlighet eller kognitiv svikt. Socialnämnden följer utvecklingen inom trygghetsboenden och har inom ramen för äldreomsorgens värdegrundsarbete initierat insatser för att stärka den sociala gemenskapen. Det innefattar organiserade aktiviteter, gemensamma måltider och samverkan med civilsamhället i syfte att motverka ensamhet. Uppföljning sker genom brukarenkäter och brukarforum.

7. **Fråga:** Hur bedöms insatsernas bidrag till trygghet och livskvalitet, och har åtgärder eller uppföljningar beslutats för att minska risken för isolering.

Svar: Socialnämnden konstaterar att trygghetsboenden generellt bidrar till ökad trygghet och livskvalitet för äldre. Samtidigt kvarstår utmaningar kopplade till risken för social isolering, särskilt bland personer med nedsatt rörlighet eller kognitiv svikt. För att motverka detta har nämnden initierat insatser som gemensamma måltider, organiserade aktiviteter genom Träffpunkten för seniorer samt samverkan med civilsamhället. Uppföljning sker via brukarenkäter och brukarforum, vilket utgör grund för vidare utveckling av insatser som stärker social delaktighet

8. **Fråga:** Hur har nämnden under 2025 arbetat med omställningen till nya arbetssätt – exempelvis slopade delade turer och hemtjänst i mindre team – och vilken kunskap har nämnden om effekterna för arbetsmiljö och personal? Hur bedöms om förändringarna också stärkt kontinuiteten och kvaliteten för brukarna?

Svar: Omställningen till nya arbetssätt har varit en central del av socialnämndens strategiska arbete under året. Syftet har varit att stärka arbetsmiljön, öka kontinuiteten och höja kvaliteten för brukarna. Delade turer har avvecklats, heltid har införts som norm och teamorganisationen inom hemtjänsten har utvecklats med mindre, mer sammanhållna grupper. Uppföljningar visar på förbättrad arbetsmiljö, högre kontinuitet och ökad arbetsglädje. Brukare upplever ökad trygghet genom färre personalbyten.

9. **Fråga:** Hur har nämnden under 2025 arbetat med personalförsörjning och kompetensutveckling, och vilken kunskap finns om resultaten hittills? Hur bedöms effekterna för bemanning och kvalitet, och vilka åtgärder planeras för långsiktig kompetensförsörjning?

Svar: Kompetensförsörjning är ett prioriterat område inom socialförvaltningen. Vaggeryds kommun är ansluten till Yrkesresan, en nationell satsning via SKR som erbjuder strukturerad introduktion och kompetensutveckling för medarbetare och chefer inom socialtjänsten. Yrkesresan består av flera spår som lanseras successivt:

- Barn och unga (2022)
- Funktionshinder – utförarverksamhet (2024) och myndighetsutövning (2026)
- Skadligt bruk och beroende (2025)
- Äldreomsorg (lansering hösten 2025)

Varje spår kombinerar digitala lär moduler med regionala kurstillfällen och syftar till att stärka kompetens, yrkes stolthet och kvalitet i socialtjänstens arbete. Utgångspunkten är att alla tillsvidareanställda medarbetare ska genomgå relevant yrkesresa. Utöver detta har insatser inom specialpedagogik och hälsofrämjande ledarskap genomförts. Inom IFO/FO har arbetet med blandade grupper förbättrat samarbetet mellan enheter, och regelbundna korta Teammöten bidrar till ökad intern kompetensöverföring. Alla nyanställda får MI-utbildning, och utbildning i ESL pågår inom funktionsstöd och socialpsykiatri. Kompetenskartläggningar ligger till grund för kompetensplanering både för medarbetare och chefer. Anställning på heltid och tillsvidare är fortsatt norm, och sjukfrånvaron har minskat något.

Förvaltningen samverkar med barn- och utbildningsnämnden kring Äldreomsorgslyftet, där flera årskullar utbildas parallellt. En ny utbildningsomgång planeras till hösten 2026. Under året har även Ung Omsorg implementerats – ett initiativ där högstadiungdomar arbetar ett par timmar på helger för att skapa social guldkant för äldre. Förvaltningen deltar också i Upplevelseverkstaden, ett samarbete med GGV-kommunerna, Region Jönköpings län och grundskolorna. Inom ramen för detta bjuds elever in till Värnamo sjukhus för att prova på arbetsuppgifter inom äldreomsorgen. Förvaltningen tar emot feriepraktikanter. Slutligen har förvaltningen tillämpat ett systematiskt arbetssätt för att säkerställa sommarrekrytering med genomförd introduktionsutbildning. Genom tidig planering, uppföljning av behov och samordning med HR har bemanningen kunnat säkras med god kontinuitet och kvalitet i verksamheten.

10. **Fråga:** Vilken kunskap och vilket underlag har nämnden om hur den demografiska utvecklingen under 2025 påverkar behovet av äldreomsorg och särskilda boenden? Vilken bedömning görs av om den nuvarande kapaciteten möter kommande behov, och vilka prioriteringar eller beslut planeras för att säkra en hållbar vård och omsorg (t.ex. SÄBO 2.0)?

Svar: Socialnämnden har god kännedom om att den demografiska utvecklingen medför ett långsiktigt ökat behov av äldreomsorg. Under 2025 har ett funktionsprogram för *SÄBO 2.0* tagits fram – ett viktigt steg för att möta dessa framtida behov. Planeringen av det nya särskilda boendet i Vaggeryd har pågått under året och syftar till att skapa moderna, flexibla boendeformer som motsvarar såväl dagens som morgondagens krav. Under senare delar av året har det noterats ett ökat söktryck till särskilt boende, vilket också lett till hög beläggning på korttidsplatser. Det behöver nu utvärderas om detta är en tillfällig situation eller en bestående trend. Samtidigt har antalet personer över 80 år fortsatt att öka, utan att motsvarande utbyggnad av SÄBO-platser skett. Mot denna bakgrund bedöms det som avgörande att planerna för *SÄBO 2.0* genomförs utan ytterligare fördröjning. En utökad kapacitet är nödvändig för att säkerställa en behovsanpassad och hållbar äldreomsorg även på längre sikt.

11. **Fråga:** Vilka åtgärder har nämnden beslutat om för att hantera prognoserna om budgetunderskott 2025, och hur har de följts upp? Bedömer nämnden att åtgärderna räcker för att nå balans, och hur vägs detta mot risken för kvalitetsförsämring?

Svar: För att motverka ett prognostiserat underskott har nämnden under året arbetat enligt en handlingsplan för budget i balans. Åtgärder har inkluderat omfördelning av statsbidrag (bl.a. från avslutad intensiv hemrehabilitering), skärpt vakansprövning samt organisatoriska anpassningar till nya arbetstidskrav. Dessa insatser har delvis mildrat kostnadstrycket. Samtidigt har nämnden hanterat en oväntad ökning av tvångsplaceringar enligt LVU och LVM. Dessa är ofta akuta, svårbudgeterade men nödvändiga för att säkerställa individens skydd och rättssäkerhet. Under året har sex LVU- och tre LVM-placeringar genomförts, utöver insatser enligt SoL. Ett enskilt LVM-ärende kan kosta upp till 1,2 miljoner kronor för ett halvår, motsvarande cirka 6 900 kronor per dygn. Trots fokus på förebyggande arbete är tvångsplaceringar ibland nödvändiga. Besluten fattas restriktivt, men vissa vårdbehov är svåröversäglbara. Kostnadsökningen under 2025 bedöms vara en följd av både strukturella omställningar och akuta insatser. Ekonomisk uppföljning sker löpande via månadsrapporter och tertialbokslut.

12. **Fråga:** Hur har nämnden under 2025 följt upp de ekonomiska konsekvenserna av beslutade organisationsförändringar – exempelvis hemtjänstens teamorganisation, slopade delade turer och digitalisering? Vilken bedömning görs av om förändringarna hittills gett de avsedda effekterna, både ekonomiskt och verksamhetsmässigt, och har några justeringar beslutats?

Svar: Genomförda organisationsförändringar har gett positiva effekter, särskilt inom arbetsmiljö och brukarkontinuitet. Exempelvis har uppdelningen av hemtjänsten i Vaggeryd lett till minskad sjukfrånvaro. Däremot har de ekonomiska resultaten varit mer begränsade, då omställningskostnader och ökade personalbehov överstigit beräkningarna. Uppföljning sker genom analys av personal- och driftkostnader kopplade till nya schemamodeller och

teamorganisation. Digitaliseringsåtgärder har effektiviserat vissa stödprocesser, men utbyggnaden pågår fortsatt.

13. **Fråga:** Vilka beslut eller prioriteringar har nämnden under 2025 gjort kring planerade investeringar i äldreomsorgen, exempelvis nya särskilda boenden (SÄBO 2.0)? Vilken bedömning görs av finansieringen och av om dessa investeringar ger förutsättningar för en långsiktigt hållbar kapacitetsutbyggnad?

Svar: Under året har socialnämnden prioriterat framtagandet av ett funktionsprogram för SÄBO 2.0 i Vaggeryd – en strategiskt viktig investering för att möta det växande behovet av moderna särskilda boenden. Arbetet har omfattat behovsanalys, kravställning och anläggningsplanering. Finansieringen bedöms vara hanterbar inom kommunens långsiktiga investeringsplan, men förutsätter fortsatt politisk förankring.

14. **Fråga:** Hur har nämnden under 2025 arbetat med kontrollmomenten i internkontrollplanen, och hur sker uppföljning hittills? Vilken bedömning görs av om arbetet bidragit till ökad säkerhet, transparens och styrning, inklusive hanteringen av delegerade beslut?

Svar: Internkontroll är en integrerad del av socialnämndens styrning och kvalitetsarbete. Under 2025 har ett systematiskt uppföljningsarbete genomförts utifrån internkontrollplanens kontrollmoment, med särskilt fokus på rättssäker handläggning, dokumentation och delegerade beslut. Riktade kontroller har följt plan och redovisats till nämnden, och resultaten har legat till grund för förbättringar i rutiner, ansvarsfördelning och processer.

Egenkontrollen har förstärkts genom bland annat:

- Regelbunden loggkontroll i verksamhetssystem.
- Stickprov av journalgranskning.
- Översyn och uppdatering av rutiner.
- Införande av digitalt system för synpunktshantering (DF Respons).

För att öka tillgängligheten har QR-koder till funktionen ”Tyck till” placerats i väntrum och besöksrum.

15. **Fråga:** Hur har nämnden under 2025 följt upp verkställigheten av beslut enligt SoL och LSS, särskilt med avseende på lagstadgade tidsramar och de risker som framgår av internkontrollens uppföljning? Vilken bedömning gör nämnden av rättssäkerheten och förtroendet när verkställighet dröjer, och har några åtgärder beslutats för att minska antalet ej verkställda beslut?

Svar: Under 2025 har socialnämnden fortsatt att prioritera arbetet med att säkerställa att beslut enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) verkställs inom lagstadgade tidsramar. Nämnden är medveten om de rättssäkerhetsrisker som fördröjd verkställighet innebär och arbetar aktivt för att minska antalet ej verkställda beslut. Uppföljning sker löpande genom särskilda rapporter till nämnden samt via internkontrollens granskningar. Vid identifierade dröjsmål vidtas omedelbara åtgärder, inklusive särskild handläggning och planering. Rutiner har stärkts för att skapa en mer förutsägbar och rättssäker verkställighetsprocess. Ett särskilt utmanande

område har varit verkställighet av beslut om kontaktpersoner och kontaktfamiljer. Trots riktade rekryteringsinsatser har intresset från allmänheten varit begränsat, vilket försvårar möjligheten att möta behovet. Handläggare har löpande kontakt med väntande personer, som generellt visar god förståelse för situationen.

Mot bakgrund av dessa utmaningar övervägs redan under utredningsfasen alternativa insatser, i syfte att säkerställa att individen får rätt stöd i rätt tid – även om den föreslagna insatsen inte kan verkställas omedelbart.

Ann-Katrin Löfstedt
Ordförande
Socialnämnden